

Ομιλία της Καθηγήτριας Άντας Κατσιίκη-Γκίβαλου

Αγαπητοί και εκλεκτοί συνάδελφοι, φίλες και φίλοι, αγαπητοί μου προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες, αγαπητοί μου διδάκτορες, αγαπητοί συγγραφείς παιδικής λογοτεχνίας,

Σήμερα είναι για μένα μια ιδιαίτερα συγκινησιακά φορτισμένη βραδιά, που νομίζω πως δίνει σάρκα και οστά στη φράση του Ελύτη από τον Πρόλόγο του στα *Ρω του έρωτα*. «Είναι χαρά να δίνεις χαρά στους άλλους». Με τα έργα, τα λόγια και την παρουσία σας σήμερα στην αίθουσα αυτή μου δίνετε μια ανείπωτη χαρά και σας ευχαριστώ γι' αυτό από τα βάθη της καρδιάς μου.

Μια τέτοια μέρα όμως οδηγεί μοιραία και σε έναν απολογισμό ζωής. Δεν θα σας κουράσω. Θέλω μόνο να σας εξομολογηθώ ότι αισθάνομαι δικαιωμένη, γιατί νομίζω πως σε τρία κύρια πεδία της πανεπιστημιακής μου ζωής μάλλον τα κατάφερα. Και αυτά επικεντρώνονται στον επιστημονικό, ερευνητικό και διδακτικό τομέα. Για την επίτευξη των δύο πρώτων οφείλω πολλά και στο άμεσο οικογενειακό μου περιβάλλον, στους γονείς μου, που αφειδώλευτα με βοήθησαν, με τις γνώσεις, το παράδειγμά τους, καθώς και με τη στήριξή τους, στο να αγωνίζομαι έντιμα για να υλοποιώ τα όνειρά μου.

Η αγάπη μου για τη λογοτεχνία, αποτέλεσμα και των βιωματικών εμπειριών και της αγάπης μου για τη λογοτεχνία από μικρή ηλικία, ενισχύθηκε επιστημονικά από τη γνώση και μέθοδο των πανεπιστημιακών καθηγητών μου και ιδιαίτερα των Γ. Ζώρα, στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και των Andre Mirambel, Yvon Tarabout και Κωνσταντίνου Δημαρά στη Σορβόνη, στο Institut néo-hellénique στο Παρίσι. Στην στροφή μου στη μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων σε συνάρτηση με τις ιστορικοκοινωνικές συνθήκες και την περιρρέουσα πολιτισμική ατμόσφαιρα ουσιαστικό ρόλο έπαιξαν πέρα από τους πανεπιστημιακούς νεοελληνιστές και άνθρωποι του πολιτισμού, που είχα την ευτυχία να γνωρίσω καλά, όπως οι Μάρκος Αυγέρης, Έλλη Αλεξίου, Κώστας Βάρναλης των οποίων οι απόψεις και ο γόνιμος ανάμεσά μας διάλογος ήταν παράμετροι καθοριστικές για τη θέαση και μελέτη των λογοτεχνικών πραγμάτων σε συνάρτηση με το κοινωνικό-ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο δημιουργίας τους, καθώς και πρόσληψής τους.

Στο πεδίο της Λογοτεχνίας για Παιδιά και Νέους, ανύπαρκτο στον πανεπιστημιακό χώρο μέχρι την ίδρυση των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Προσχολικής Αγωγής το 1984, πρωτοστάτησα ώστε να αποκτήσει η λογοτεχνία αυτή επιστημονική υπόσταση. Την προσπάθεια αυτή ενίσχυσαν και άλλοι καθηγητές σε άλλα παιδαγωγικά τμήματα της χώρας, ενώ οι νεότεροι αργότερα συνέβαλαν και συμβάλλουν καθοριστικά στη διεύρυνση των επιστημονικών πεδίων μελέτης της.

Η Παιδική Λογοτεχνία από αποπαίδι της λογοτεχνίας, έγινε ήδη από το 1^ο Πανεπιστημιακό Συνέδριο στο ΠΤΔΕ του ΕΚΠΑ, το 1991, πεδίο εφαρμογής λογοτεχνικών θεωριών και απέκτησε σταδιακά την αυτονομία της. Τόσο τα ερευνητικά προγράμματα, όσο και τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, οι διδακτορικές διατριβές, ενταγμένες σε συγκεκριμένες ερευνητικές κατευθύνσεις, τα συνέδρια και οι ημερίδες συνέβαλαν καθοριστικά, ώστε να χαραχθούν επιστημονικοί δρόμοι που οδήγησαν στην αναγνώριση και εκτίμηση της λογοτεχνίας αυτής που στην ουσία διαμορφώνει τους μελλοντικούς δια βίου κριτικούς αναγνώστες. Παράλληλα ερευνητικές μελέτες για την ανάγνωση και την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας, καθώς και το συνέδριο που ακολούθησε υπήρξαν καθοριστικές για την συνειδητοποίηση από μέρους των εκπαιδευτικών της σημασίας της φιλιαναγνωσίας στην τάξη.

Στον όλο αγώνα να καταστεί η Λογοτεχνία γενικά κύριο και υποχρεωτικό μάθημα στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών και υποκατεύθυνση στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο ΠΤΔΕ, ουσιαστικό κίνητρο αποτέλεσε για μένα η άποψη ότι οι φοιτητές του Τμήματός μας όφειλαν να είναι καλοί γνώστες του νεότερου λογοτεχνικού μας πολιτισμού.

Όπως συνάγεται από τα παραπάνω, η διδασκαλία υπήρξε, εξίσου με την επιστημονική και την ερευνητική, θεμελιώδης παράμετρος του πανεπιστημιακού μου έργου και είμαι πολύ περήφανη για τους φοιτητές και διδάκτορές μου: για το πλήθος των εκπαιδευτικών που ως λειτουργοί συμβάλλουν στη βελτίωση της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης και προωθούν μέσα από το έργο τους τη φιλιαναγνωσία, καθώς και γι' αυτούς που κατέλαβαν υψηλές διοικητικές θέσεις ως συντονιστές εκπαιδευτικού έργου, έχοντας όλοι μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών και διδακτορικά. Χαίρομαι όμως ιδιαίτερα με τους φοιτητές, διδάκτορες και συνεργάτες μου που κοσμούν σήμερα τα ελληνικά πανεπιστήμια, χαράσσουν καινοτόμες οδούς στην έρευνα και την επιστημονική/θεωρητική μελέτη της λογοτεχνίας για παιδιά, διευρύνουν τα επιστημονικά πεδία και αγωνίζονται για τη διάδοση της κριτικής γνώσης. Σ' αυτούς ανήκουν και οι δύο επιμελητές του τόμου αυτού «Κ' η φαντασία στο λογισμό» ο Δημήτρης Πολίτης και ο Γιάννης Παπαδάτος, Αναπληρωτές Καθηγητές των Πανεπιστημίων Πατρών και Αιγαίου αντίστοιχα, που με ιδιαίτερη αγάπη και επιστημονική φροντίδα κατάφεραν να φέρουν σε πέρας ένα δύσκολο έργο, όπως είναι η οργάνωση και επιμέλεια ενός συλλογικού τιμητικού τόμου. Τους ευχαριστώ από καρδιάς.

Ο τόμος όμως αυτός δεν θα μπορούσε να υπάρξει αν δεν κατέθεταν γι' αυτόν τις επιστημονικές τους εργασίες αγαπητοί πανεπιστημιακοί συνάδελφοι από όλα τα πανεπιστήμια, ερευνητές, φιλόλογοι, φίλοι επιστήμονες, διδάκτορές μου. Όλες και όλοι αυτοί συνέβαλαν με τις επιστημονικές τους εργασίες και την έκφραση της

αγάπης τους στη δημιουργία του τόμου αυτού. Τους ευχαριστώ θερμά και τους εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου.

Θέλω ακόμη να ευχαριστήσω τις **Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο** και προσωπικά την ψυχή των εκδόσεων αυτών, την **Αλέξα Αποστολάκη**, η οποία με περισσή αισθητική φροντίδα, αφοσίωση και ανιδιοτέλεια ασχολήθηκε με τον τόμο αυτόν, ώστε να υπάρξει ένα άρτιο αποτέλεσμα.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνω στον πρόεδρο της Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών, κ. **Κώστα Καρούσο** και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της για την τιμή που μου έκαναν να με εκλέξουν Επίτιμο Μέλος της ιστορικής αυτής Εταιρίας που μέλη της, όπως ο Ξενόπουλος, ο Μαλακάσης, ο Γρυπάρης, ο Σικελιανός, ο Καζαντζάκης, ο Αυγέρης, ο Βάρναλης, ο Ν. Βέης, η Ε. Αλεξίου, λάμπρυναν και λαμπρύνουν ακόμη και σήμερα τη λογοτεχνική μας κληρονομιά. Τους ευχαριστώ ακόμη για την οργάνωση αυτής της εκδήλωσης στην αίθουσα «Μιχαήλας Αβέρωφ» της ΕΕΛ.

Για την οργάνωση της εκδήλωσης ευχαριστώ ακόμη και την πρόεδρο του πρωτοπόρου σωματείου «Διαβάζοντας μεγαλώνω», που προωθεί την ανάγνωση από την βρεφική ηλικία, **Άβα Χαλκιαδάκη**, παλιά επιστημονική συνεργάτιδα σε θέματα ανάγνωσης, καθώς και τις Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο.

Θέλω ακόμη να εκφράσω τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μου σε όσους χαιρέτησαν την εκδήλωση ή μίλησαν για μένα και στους παρουσιαστές του τόμου: στον ξεχωριστό και αγαπημένο Πρόεδρο του Π.Τ.Δ.Ε., **Κώστα Σκορδούλη**, που κοινά οράματα και κοινοί αγώνες για την εκπαίδευση μας συνδέαν και μας συνδέουν, στον εκλεκτό συνάδελφο και φίλο **Θανάση Τριλιανό**, που μας συνδέει μια μακροχρόνια, ανιδιοτελής σχέση, στον αγαπημένο φίλο και συνάδελφο, τον διακεκριμένο γλωσσολόγο, **Χριστόφορο Χαραλαμπίκη**, για την εκτίμηση και αγάπη στο πρόσωπό μου. Με τον Χριστόφορο μας δένουν δεσμοί φιλίας και επιστημονικών ανησυχιών από τα χρόνια που ήμασταν ερευνητές στην Ακαδημία Αθηνών. Οι ευχαριστίες στους δύο επιμελητές του τόμου, **Δημήτρη Πολίτη και Γιάννη Παπαδάτο** είναι δεδομένες μαζί με την ευγνωμοσύνη μου. Ακόμη θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην αγαπημένη μου διδάκτορα, **Σίσσυ Τσιφλίδου**, διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου στην Καλλιθέα, εξαίρετο μυαλό και πρωτοπόρο εκπαιδευτικό για τα συγκινητικά λόγια που είπε για μένα.

Από τον κατάλογο των ευχαριστιών δεν θα μπορούσε να λείπει η διδάκτορας και αγαπημένη μου φίλη, **Φανή Τσιαμπάση**, Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου, με την οποία έχουμε συνεργαστεί σε πολλά επιστημονικά προγράμματα, για τον συντονισμό της σημερινής εκδήλωσης.

Όμως επειδή, όπως λέει και ο Παλαμάς, στο Δωδεκάλογο, στον όγδοο λόγο, στο ΒΙΟΛΙ: «Κι ο λόγος που θαματοουργεί /κι ο λόγος είναι η μουσική!» δεν μπορώ παρά

να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στους δυο καταξιωμένους μουσικούς που πλαισιώνουν αυτή την εκδήλωση, στη διακεκριμένη πιανίστα **Δήμητρα Μαντζουράτου** και στον εξάίρετο βιολιστή **Δημήτρη Σέμση** για την αρμονική ευωχία που μας πρόσφεραν.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω όλους εσάς, συναδέλφους από το Πανεπιστήμιο, συνεργάτες μου, συναδέλφους από την Δευτεροβάθμια και την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, συγγραφείς της Παιδικής και Εφηβικής Λογοτεχνίας, παλαιούς μου φοιτητές και διδάκτορες, που με τιμήσατε σήμερα με την παρουσία σας και, συνειρμικά, ανακάλεσε στη μνήμη μου πάμπολλες συνεργασίες μας, τόσο δημιουργικές για όλες και όλους μας.